

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Fél évre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Iparunk hanyatlása.

Akárhogy esürjük-esavarjuk is a dolgot, be kell ismernünk, hogy a sokat szidott régi világban a kisipar magasabb fokon állott, mint manapság.

Abban az időben céhekbe sorakoztak a különböző iparosok és az egy céhbe tartozók szigorúan megbírálták azt, akit a körükbe fölvettek. Szaktudást kívántak attól a segédőtől, akit önálló ipar gyakorlására képesítettek.

A testületi önkormányzatnak eltörlése és az általános iparszabadság tönkretette a mi kisiparunkat. Rászabadította az ipar gyakorlására a tanulatlan kontárokat, az ipart jóformán átvitte a kereskedelem terére. Most már gyakorolhatja az ipart minden képesítés nélkül akárki, akinek elegendő tőkepenze van hozzá. Lehet mester olyan is, aki semmit sem ért a mesterség gyakorlásához.

Az ilyen mester azután hogyan fogja megítélni: mit tud az iparos tanuló? mikor lehet őt mint segédet önálló munkára alkalmazni?

Pedig a legtöbb és legkiáltóbb baj éppen az iparos tanulók képzése körül fordul elő.

Ha az idő elérkezik, a tanuló felszabadul s az ipartestületek révén megkapja a rajzokkal diszitett, pecsétetes, rámba foglalható „Tanuló bizonyítványt“, pedig akkor még semmit, vagy nagyon keveset tudnak az ujszülött iparos segédek. Így azután a munkakönyves segédek egy része minden számítás és tanácskozás nélkül megszabadulva a tanulóskodás nehézségeitől, örömben a nagyvilágba indulnak munkát keresni. Mások belátva, hogy még keveset tudnak, tovább is ott maradnak felszabadító mesterüknél.

A vándorutra indulók kapnak munkát, sokszor éppen az a baj, hogy nagyon is sokat és sok helyen, mert tudatlanságuk és a kiképzés hiánya miatt nem maradhatnak sokáig egy helyen.

Sok esavargás után gyakran rossz utra tévedve kerülnek haza és a rendőri hatóságok gondját szaporítják, mint elégedetlen és megélhetésre alkalmatlan elemek.

Az ilyeneknél gyökerében hibázták el az életet. Vannak iparosok, akik szökevény tanulókat egy év alatt vagy pár hónap alatt vállalkoznak kitanítani és felszabadítani.

Éppen ebben rejlik ipartörvényünk nagy hibája, hogy tág kaput nyit hasonló eljárásokra. A tanulót mikor fölveszik, akkor szülője vagy gyámja a mesterrel együtt állapítja meg a tanulási idő tartamát, mert a törvény nem szabja meg a határt. Az ilyen egyezségeknél az anyagi érdekek a földolgozók, nem az, hogy a tanuló igazi kiképzésben részesüljön. Nagyon sok mesternél nem is törődnek a tanulóval, az inas gyerekekkel. Ha tanul magától, akkor tud, ha nem tanul, annál jobb, mert egyéb házi dolgokra fel lehet őt használni. Ezek az egyéb házi dolgok elfoglalnak egy pár évet, addig a gyermek semmit sem tanul, legfőleg durvaságot és erkölcsi rosszat. A tanuló évek vége felé aztán tessék-lássék, csinál is valamit a mesterségéből, hogy ne bámuljon egészen úgy a szer számra, mint a borjú az új kapura.

Igy telnek meg kontárokkal, értelmetlen segédekkel az iparos műhelyek, ahol tudás és képzettség hiányában minden jobb törekvés hiányzik. Káromkodás, iszákosság, renyhesség és elégedetlenség jellemzik az így összeállított műhelyeket.

Az ipar hanyatlásának egyik fő oka a tanulók elhanyagolásában és kontárok nevelésében áll.

Meg kellene állapítani a tanulási időt és ezután bizonyos korban, pl. a 17-ik év betöltése után kellene bizonyos vizsgálat után felszabadítani a tanulót. De tanulónak sem helyes olyant felvenni, aki írni, olvasni nem tud, mert az ilyent

azután könnyen rászedik az életben, mégha talán iparához ért is.

Leghelyesebb volna a céhrendszer önkormányzatának korunkhoz idomított helyreállítása és az iparos tanulók képzésének gondosabb ellenőrzése.

A kevésbé tanult kisiparos nagyon ki van téve a szabad ipar leple alatt annak, hogy a kereskedelmi szellem kirántja alóla a gyékényt és legföllebb mint a tőke rabszolgája tengetheti életét.

Míg ellenben, ha az iparos is a képzetebb elemek sorába léphet, ott tisztult izléssel és gondos kidolgozással nélkülözhetetlenné teszi a kézműipart, a melyet mindig pártolni fognak, ha jobbat, tartósabbat és formában választékosabbat tud produkálni, mint az egyformaságra predestinált gyáripár.

De azután ne ijedjen meg a jó iparos és ne szitkozódjék, ha jó iparcikkéből sokat rendelnek valahova. Ne mondja, hogy ő csak ennyit akar dolgozni, többet nem, hanem ha kell, tágítsa üzletét.

A tanulók nevelése és képzése pedig fontos ipari és nemzeti érdek, mert attól függ a nemzeti ipar jövője. —X—

Állandó választmányi ülés.

A vármegye állandó választmánya *Kubinyi Géza főispán* elnöklete alatt folyó hó 15-én tartotta ülését, hogy a folyó hó 24-én megtartandó nyári rendes megyebizottsági gyűlésre az ügyeket előkészítse.

A főispánt, ki első ízben elnökölt a választmányi ülésen, a szép számban megjelent bizottsági tagok lelkes üdvözlésben részesítették.

A választmány első sorban az alispán nagy gondnal kidolgozott jelentését olvastatta fel és annak alapján *Kubinyi Ferencz* vm. főügyész nyugdíj kérdésével foglalkozott, a beteg hűségese tisztviselő érdemeire tekintette, a méltányosság határai között.

Szent-Iványi Árpád országgyűlési képviselő az alispáni jelentést tudomásul veszi s indítványozza, hogy a vármegye érdemes főügyészt addig tartsa meg szolgálatában, a míg csak a törvények megengedik.

Az egész választmány ezen indítvány mel-

FEGYVERGYÁRI KERÉKPÁROK

a létező legjobb kerékpárok; bizonyítja az, hogy az Osztrák-Magyar hadsereg is csupán ezen kerékpárokat használja.

Kapható kizárólag **Valaszky Rezső**, óras- és ékszerésznél RIMASZOMBATBAN.

RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!

RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!

lett foglal állást s a határozati javaslat oly értelemben mondatott ki, hogy a beteg főügyész még ez év december haváig mint activ tisztviselő szolgálatban tartassék meg s csak azután tétessék nyugdíjazása iránt intézkedés. A helyettesítést illetőleg pedig, mennyiben a főügyészi teendők vitelével már előzőleg dr. Baksay Dezső tb. főügyész bizatott meg, az alügyészi teendők a berendelendő tb. alügyészekre bizassanak. Erre nézve az alispánnak a megbízás meg is adatott.

Ez után gróf Tisza István m. kir. miniszterelnöknek leirata olvastatott fel, melyben értesíti a vármegyét a vezetése alatt, ő Felsége által kinevezett miniszterekből megalakult új kormány hivatalba lépéséről s kéri a vármegye hazafias támogatását.

A leirat elhangzása után Farkas Géza cs. és kir. kamarás igaz, bensőségteljes, hazafias meggyőződéssel emelte ki gróf Tisza István kormányelnök érdemeit s neki tulajdonítja, hogy a mostani külpolitikai háborus időkben sikerült a nemzetet a kultamadások ellen megóvni és a háboruba keveredéstől megmenteni. Nyíltan szál sakra e kiváló európai hírű miniszterelnök, államférfi mellett. És midőn mindenütt az egyenlenség és széthuzás dúl és forgácsolja nemzeti erőnket, szerinte mindenkinek kötelessége gróf Tisza István segítségére és támogatására sietni, hogy azokat a nagy célokat, melyeket programjában a haza és a nemzet javára tervbe vett, sikeresen megvalósíthassa. Indítványozza tehát, hogy gróf Tisza István kormányelnököt és az összkormányt, a vármegye feliratilag üdvözölje. E végből a következő tartalmu indítványt terjeszti be:

„Gömör- és Kishontvármegye közönsége, a gróf Tisza István és elnöklésével alakult kormány kineveztetését és hivatalba lépését lelkes örömmel veszi tudomásul, programjában benne lévén, a modern munkás nemzeti állam kiépítésének a legközelebb jövőben megoldandó elhalaszthatatlan feladatai.

Az összes európai hatalmak óriási arányban fegyverkeznek, vármegyénk közönsége tudja, hogy véderőnk fejlesztése elől mi sem térhetünk ki nemzeti létünk feláldozása nélkül, de a kormány elnökének kijelentése, zálogul szolgál arra, hogy a nemzet teherviselési képességére és a pénzügyi helyzetre való köteles tekintet fog annak határt szabni.

A választójog kiterjesztése folytán, az erőviszonyok nagy eltolódása fog bekövetkezni. Vármegyénk közönsége belátja, hogy az állam nemzeti jellegének megóvása és a jogrend biz-

tosítása szempontjából, a vármegyei tisztviselők kinevezési rendszerének behozatala, elkerülhetetlenül szükséges. Ezen reform megoldását azonban, csak a vármegye autonómiájában rejlő nagy alkotmányos erő megőrzése mellett tartja nemzeti szempontból hasznosnak. Nagy megnyugvásunkra szolgál tehát, hogy az a „vármegyei önkormányzatnak nemesak meghagyásával, de minden egyéb vonalon való erősítésével és fejlesztésével“ van tervbe véve, mint többek között, a közigazgatási bizottság hatáskörének fejlesztése és oly összeállításával, hogy abban a nem tisztviselő elemek súlyát fokozza, továbbá, hogy a járásokban „a vármegye által választott szervek állittassanak fel jelentékeny hatáskörrel.“

A kormány azon szándéka, hogy a horvát kérdést csak a Magyarország és a Horvát-Szlavonországok között fennálló állami kapcsolatnak minden érintése és bolygatása nélkül hajlandó megoldani, szintén teljes megnyugvással találkozunk.

A magyar nemzeti állam teljes kiépítésének egy legerősebb oszlopa épülne fel akkor, midőn a nemzetiségi kérdésben gróf Tisza Istvánnak lelkes törekvésével sikerülni fog rábirni az országot nem magyar ajku lakosságának ama részét is, mely még nácionalista irányzatok szolgálatában áll, hogy programjából, politikai törekvéseiből, minden olyat küszöböljön ki, mi a magyar állam nemzeti egységével ellentétben áll és ezen az alapon egymás érdekeit, óhaját, érzelmi világát respektálva, ők is a legtöbb sikerrel szolgálhatják közös hazánknak és népfajunknak érdekeit.

A mai súlyos közgazdasági és pénzügyi viszonyok között, közmegelegedéssel fogadja a vármegye közönsége, hogy az állami tevékenységhez szükséges jövedelmek fokozása az adófizető polgárok újabb megterhelése nélkül van tervezve, hogy a felfüggesztett adóreform átdolgozzatik és életbeléptetése a közgazdasági helyzet javulásáig elhalasztatik.

Tekintettel a sok vidéken még mindig lehetetlen utviszonyokra, közgazdasági fejlődésünk érdekében valóban nagyon szükséges, hogy a vicinális utak rendszerét a járási utak rendszere váltsa fel.

Iparunkra rendkívüli fontossággal bír, a sztrájtörvény akként szándékolt módosítása, hogy dolgozni kívánó munkásoknak a munkához való jogát és szabadságát terrorisztikus kísérletekkel szemben hatékonyan megvédje.

A külföldi minták szerint megalkotott esküdtzéki intézmény, tudvalevőleg oly hiányo-

kat mutat fel, speciális hazai viszonyaink között, hogy reformálásának hallgatása népünk erkölcsi érzékének biztos degenerálására vezet és az igazságszolgáltatásban vetett hitét ingatja meg.

Tisza István gróf miniszterelnök kormányprogramjának a községi közigazgatásra, jegyzők segélyezésére, az új polgári törvénykönyvre, a munkásbiztosítási törvényre, a vallásfelekezetek érdekeinek ápolásánál a teljes egyenlőségre, a népoktatás fejlesztésére, középiskolai nevelésünknek a modern élet kívánalmaival való összhangbáhozatalára vonatkozó pontjait, mint a modern magyar állam megalapozásának fontos kellékeit, vármegyénk lelkes örömmel köszönti.

Mégis a törvényalkotás terén talán legfontosabb teendőnek tartja vármegyénk közönsége a legértettebb nemzeti javakat, közérkölcset, hitet romboló szenzáció hajhászatból egyéni és családi becsületben gázoló, tömegek lelkét mérgező sajtószabadság megszüntetésére, illetve megtorlására, a sajtótörvény revideálását. Remélve, hogy a kormány bölcsessége megfogja találni a módot a sajtószabadság szentségének érintése nélkül, hogy bebizonyíthatóan, tudva nem igazat írni, megtorlatlanul ne lehessen. A sajtó hivatása a helyes informálás, nem pedig a hazug félrevezetés lévén.

Gömör- és Kishontvármegye közönsége ezen valóban üdvös nemzeti produktív munka programjért, annak végrehajtása iránt, semmi kétséget sem táplálva, gróf Tisza István miniszterelnököt és kormányát hazafias lelkesedéssel és rendületlen bizalommal üdvözli.

Meriti ezen lelkesedést és bizalmat ezenkívül különösen még abból is, hogy gr. Tisza István eddigi önfeláldozó, hazájáért életét is kockáztató munkájával, midőn semmi akadályt nem ismerve, a parlamentünk munkaképességét tönkretévő és nemzetünkre szégyent hozó obstrukció ráncfenéjét, rendkívüli ugyan, de ki nem kerülhető eszközökkel kiirtotta. Parlamentünkben az alkotmányos munkát lehetségessé tette azon történelmi pillanatok küszöbén, mikor körülöttünk megrengett a föld, mikor régi hatalmak buktak és újak alakultak. Ez által lehetségessé vált oly törvény alkotás, mely által monarchiánk az európai hatalmak között ismét azon súlyhoz jutott, hogy a béke áldásait megóvni lehetett s a magyar parlamentben, a magyar miniszterelnök ajkáról oly kijelentések hangozhattak el, melyek hatásaként a magyar nemzet hosszú idő után, újra felvette a világpolitikában azt a szerepet, mely dicsőséges múltjának, tekintélyének meg-

TÁRCZA.

Válasz.

Kongott, bűgött a dalom, mint gót templomban
Magában álló régi orgona
S végigsuhant a lelkeken nyugodtan,
Mint mély lagunán járó gondola.

Elhalt a dal az ódon orgonán
S a költő édes álmodt
Be furcsa álom! csak lidércz talán,
Avagy valóság az, mit látok ott:

Az ifjú sas repülni tanult,
De szárnyaszegve bukkolt alá;
Megtörte a vészes égi nagy út,
Mert senki nem gondolt reá.

De jött a szabadság angyala,
S nem hagyta veszni bajnokát,
Megmenté égi szózata
S a sas merészen az égbe szállt!

Fölbredék... minden megváltozott,
Nem állt már ott az ódon orgona,
Nem láttam már a kis gót templomot,
Kibővült s fényben úszott csarnoka.

Száz máglya szórt lobogó nagy fényt az estbe
A templom tiszta, szent oltárain
Es oltárképnek égi kéztől festve
Pompáztak testet öltött álmaim:

Láttam magam szent tűzben égve, amint
Tombolt köröttem vészes, nagy csata...
S amint — legyőzve mind a földi kint —
Babérral diszit angyalok hada.

— S láttam magam szerelemben, vágyban égve
S láttam magam kopár vad hegyfokon
— S ajkamról hozsánna szállt az égbe
S dörögtem szörnyű, vészes hangokon.

A főoltáron legszebb álmod láttam,
Ott állt a Nő, kit álmodok éjein
Fölém hajolni láttam szüzi ruhában
S puha lágy kézzel letörülte könnyeim.

A Nő, kinek szavai vezetének
Az alkotásnak első hajnalán...
Az ajkáról hozsánna szállt az égnek
S pacsirtaének csengett a dalán.

Az óriási dóm közepében álltam
Es im, kezemben hatalmas harsona,
Mégfujtam ifju hévvel, égi lázban
Zúgott a lég, amint megharsana.

Csengett a dal s zúgott az óda,
Miként fonséges hangú égi kar,
Erőt öntött belém szent ihletóra
S dörögött a dal, mint villámos vihar.

Csak hadd dörögjön örök hangáradattal
A dörögő hangú égi harsona!
— Te zengj pacsirtahangon, csendben, halkal —
Ajkamról zúgjon hős szimfónia!

Te zengj pacsirtahangon, csendben, halkal
S töröld le könnyűm, ha reményem elhagyott,
Meglátod majd, Te föllelt égi angyal,
Vihart hogy kelthet halk szelid dalod!

Horváth Barna.

A csillagvizsgáló malacz.

(Mese.)

Szenzációja van T...nak. Ilyen csodát még azok a bácsik se pipáltak, a kik egypár trafikra való dohányt már füstnek eresztettek a pipacsutora mellől. Mert hát festőművész számmal és számmal festőművészszel, számoló lóval és éneklő kutyával, cigánykereket hányó elefánttal és tudós bolhával akarmelyik éhenkórász cseprűragó henczeget, de akár az új téli kabátomat is felteszem egy ócska lajbi ellenében (szerencsése annak a kabátnak, hogy Gelb bácsi atyai felügyeletére van bízva!), ha a főntebb említett cseprűragó bandát a guta meg nem üti abban a minutában, mikor meghallják, hogy T...n már csillagvizsgáló malacz is van.

Mert hogy van, arra élő bizonyosság maga őmalaczsa, a kit (nem is merem „ami“-nek titulálni) a magas kincstárnak egy előkelő tisztviselője, T...nak egy érdemes polgára, nekem pedig igen tisztelt barátom T. G. vásárolt egy nemrégii hetivásáron. Persze, tisztelt cimboránk akkor még egyáltalán nem fedezte fel az igénytelen czoczában a nagy lument, mert oly anyagias tervei voltak vele, hogy télire kihizlalja jófajta, inycsiklandozó disznósággá; csak akkor jött rá, mekkora kincset kapott ő olcsó pénzen, mikor hazavitte.

Hogy egyik szavamat a másikba ne öltsem, úgy esett meg az eset, hogy a mi barátunk hazavitte a nagyreményű malaczot a piacról s otthon eleresztette az udvaron, hadd ugráljon, hadd ficzkádozzon egy kicsit. Mikor aztán a hat (etiam dictu horribile!) klapecz is kigyönyörködte magát a czukros kis állatban, ott

felel és Magyarország, mint a Monarchia suly-pontja, hatalmának és összetartó erejének rendithetetlen vára jelenik meg.

Egy szebb jövő, nemzetünk régi dicsősége eljövételének hajnalhasadását látja ebben Gömör-Kishontvármegye közönsége és ezen felemelő hitben a hivatalba lépő kormányt törvényes hatáskörén belül tántoríthatatlan támogatásáról biztosítja.

A szép tollal, igaz hazafias meggyőződéssel, mély értelemre és széles közjogi tanulmányra valló higgadt hangon megirt és felolvasott indítványt — mondjuk meg az igazat — még a jelen volt ellenzéki választmányi tagok is szívükben helyesléssel vették tudomásul, mit abból következtetünk, mert a kormány kinevezése ellen egy szóval sem tiltakoztak.

Elsősorban *Hevessy Bertalan* megyebizottsági tag sietett *Farkas Gézát* üdvözölni a szépen megszerkesztett indítványért, de sajnálja, hogy elvi és párt álláspontjánál fogva, annak tartalmával nem érthet egyet. Nincs kifogása az ellen, ha a miniszterelnöki leirat egyszerűen tudomásul vétetik, bizalmat azonban nem szavazhat.

Majd *Szent-Iványi Árpád* országgyűlési képviselő, az ellenzék ősz bajnoka kelt fel és elismeri, hogy *Farkas Géza* szép munkát végzett, de pártpolitikai állásánál fogva ő sem érthet egyet az indítvány tartalmával. Bár annak egyes pontjait ő is helyesnek és a mai politikai élet tulkapásai megváltoztatására megfelelő orvos-szernek tartja, mégis a kormánynak bizalmat nem szavazhat.

Utánna báró *Hámos László* nyug. főispán üdvözli *Farkas Gézát* s abban a meggyőződésben, hogy ma gróf *Tisza Istvánnál* erőteljesebb politikus nincsen s csakis az ő erélyes magatartása képes a nemzetet megmenteni, teljes szívvel és lélekkel csatlakozik az indítványhoz és a miniszterelnököt, valamint az egész kormányt az indítvány értelmében üdvözölni kívánja.

Még *Putnoky Mór*, a putnoki kerület függetlenségi képviselője beszél az ellenzék nevében a tőle megszokott higgadt hangon és mederben, különösen azért nem szavaz bizalmat a kormánynak, mert a közigazgatás államosságát vette terbe, ennek pedig ő nem híve.

Farkas Géza ügyesen és megdönthetetlen érvekkel röpösztös vissza ellenzékünk vezéreinek. Kalapot emel és meghajlik azon férfiak előtt, kik ma is a háromszínű zászló alatt állnak. De a mai ellenzék nagy része már az alá a zászló alá sorakozott, melyről bizonyos

hagyták a portán, onnan ugysem tud megszökni.

Hanem a kis malacz már azzal is kimutatta, hogy a tuczat-malaczokat jóval túlhaladja sütnivaló dolgában, mert azért is megszökött. Keresték aztán! Keresték is mindenfelé, csak ott nem, a hol volt. Tüvé tettek érte az egész portát, átkutatták a szomszédokat is, de még csak a nyomára se akadtak. A mi kétségbeesett, kárvallott barátunk ott is vakarta a tüle tájkát, a hol nem viszkedett. Füstbe mentek legszebb tervei. Hurkát, kolbászt, sódort s egyéb jó disznóságot most már legfőleg csak álmában fog enni, valóságban már aligha!

Búsabban ment haza a malacz kereséséből, mint az a bizonyos kárvallott cigány a dinnyeföld osztásból. Otthon aztán egész véletlenül a háztetőre tévedt a szeme, s kicsi hijja, hogy fejbe nem kólintotta önmagát, annyira megrökönyödött, mert az a betyár malacz az egyik padláslyukból vigyorgott le rá. Két lábát az ablak párkányára téve, okos pófával nézegette az eget, a földet s mindent, a mi körülötte volt. S közben-közben hangos Gyuriii Gyuriii visításokkal nem tejszésének adott kifejezést a kényelmetlen helyzet felett, honnan még a csillagokat se vizsgálhatta kedve szerint.

Az én jó barátom meg csak állt és bámult. Sehogy se tudta magát tájékozni, hogyan került az a kötnivaló malacz a padlásra. Pedig egyszerű a dolog: az okos kis jószágból kitört a csillagvizsgáló természet, s hogy közelebb legyen a csillagokhoz, hát a padláslepcső széles fokain szép esendesen felkapaszkodott a padlásra, ott meg a kilátó lyukhoz térközött, a hol aztán szerencsésen fel is fedezték.

Még sokra viheti ez a kis malacz, míg disznó lesz belőle!

Spencius.

érdekekből a fehér és zöld színt letörölték és maradt egyedül a piros.

A fiatal temperamentumos, nagykészültségű szónok példákkal és tényekkel törte össze az ellenzékiek indítványellenes érveit úgy, hogy már azok csak személyes kérdésben való felszólalással tudtak viszonyválaszolni.

Farkas Géza érvei valódi örömteljes érzelmeket váltottak ki a jelenvoltakból és siettek neki gratulálni.

Ezután a főispán szavazásra bocsájtotta az indítványt, melynek eredménye az lett, hogy 15-en elfogadták és csak 3-an szavaztak ellene.

Sándor Jánost az új belügyminisztert és báró *Ghilany Imre* új földmívelésügyi minisztert az állandó választmány szintén üdvözölni határozta el.

Gróf Serényi Béla volt földmívelésügyi miniszterrel pedig, melyhez *Hevessy Bertalan* felszólalása után az ellenzék is csatlakozott, tehát egyhangulag, köszönő iratban javasolja az állandó választmány a közgyűlésnek, bucsut venni.

Fontos tárgy volt még a közigazgatás államosítása érdekében beérkezett feliratok tárgyalása, melyre az állandó választmány 12 szavazattal 4 ellenében kimondotta, hogy az államosítás érdekében Pozsonyvármegye felirata nyomán szintén pártolólóg felir.

Vármegyei közigazgatási bizottsági ülés.

A vármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 14-én tartotta rendes havi ülését *Kubinyi Géza* főispán elnöklete alatt.

Kubinyi Géza főispánt, ki kineveztetése után első ízben jelent meg a bizottsági ülésen, belépése alkalmával a bizottsági tagok meleg óvációjában részesítették.

Az új főispán megnyitójában hivatkozott arra, hogy beiktatása alkalmával állásából kifolyólag politikai nyilatkozatokat is tett, e helyen azonban kijelenti, hogy a politikától távol tartja magát, mert a közíg. bizottság par excellence bírósági hatáskörrel felruházott testület, amely testületnek hivatása nem politikával foglalkozni, hanem a hatáskörébe utalt fontos ügyeket az igazság nevében és a törvény keretein belül tárgyilagosan elbírálni. Kijelentő ígéretet tett tehát, hogy a bizottság tárgyalásait mindenkor úgy fogja vezetni, miszerint távol a politikától, csakis a szőnyegre kerülő ügyek részesíttessenek igazságos elbírálásban.

Ezután szép szavakkal emlékezik meg hivatalos elődjéről: *Bornemisza László* volt főispánról, kinek mint a közigazgatási bizottság elnökének is elévülhetetlen érdemei vannak.

Hevessy Bertalan biz. tag örömmel fogadja a főispán megnyugtató szép nyilatkozatát, mert a közíg. bizottság terme mindig az a hely volt, a hol távol a politikától csakis a közérdek lebegett a szemek előtt s bár voltak és lehetnek politikai ellentétek a bizottság tagjai között, mégis a közügy terén mindig a pártatlanság és az igazság jegyében munkálkodott a bizottság. A főispán kijelentése után tehát a főispánt a legmelegebben üdvözli. Ez után indítványozza, hogy *Bornemisza László* volt főispán elnök érdemei jegyzőkönyvileg megörökíttessenek.

A bizottság *Hevessy* indítványát egyhangulag fogadta el és erről *Bornemisza László* volt főispánt jegyzőkönyvi kivonaton értesíteni határozta el.

Majd *Lukács Géza* alispán üdvözli a bizottság előadói nevében a főispánt, mert — úgy mond — más nyilatkozatot nem is várhattunk a főispántól, mint a milyent tett, de kijelentései mégis fokozták azt a meggyőződést, hogy az igazság és a pártatlanság égíse alatt fogja a bizottság elnöki tisztét is betölteni és a tárgyalásokat vezetni.

A főispán javaslatot tett ezután, hogy a bizottságban megüresedett albizottsági tagsági helyek már az ülésben betöltsenek. A bizottság a javaslatot elfogadta és választás útján a megüresedett helyeket nyomban a következőkkel töltötte be:

A felelőbeszélés választmányba megválasztatik *Szent-Iványi Árpád* országgyűlési képviselő, a főispán pedig törvényes jogánál fogva szintén e választmányba kinevezi *Farkas Zoltán* orsz. képviselőt.

Az erdészeti albizottságba szintén *Farkas*

Zoltán; az utadó bizottságba pedig dr. *Mészáros István* választattak be.

A rendes ülési tárgyak közül egyet tartunk fontosnak kiemelni. Ugyanis a nyustyai és hacsói határban lévő magnezit gyárak ellen, még a tavasszal panasz adatott be, hogy a pörkölés következtében a gyárakból felszálló és a növényzetre lecsapódó közet por igen nagy kárt tesz a környék növényzetében; mert annak vegetációját megakasztja, sőt a marha sem legeli. A panasz folytán annak idején *Bartha István* gazdasági felügyelő lett kiküldve a helyszínére, ki jelentésében arról számol be, hogy a panasz tényleg alapos. Ezután a bizottság arra az álláspontra helyezkedik, hogy a szépen virágzó magnezitgyárakat nem kívánja üzemében korlátozni, azonban a gyárak a károsodott környékbeli lakosságot kártalanítsák valami uton-módon, mire értesülés szerint a gyárak hajlandók is lennének. A bizottság tehát az iratokat az alispánnak adja ki, hogy szakértők közbenjöttével igyekezék e kérdést barátságos egyezségi mederbe terelni.

Ezután a rendes ügyek a megszokott tárgyi-lagos elbánásban részesültek. Az ülés 1 órakor ért véget. Ebéd után pedig még kisebb ülések tartattak.

Gyümölcsoltványok, fák beszerzése állami faiskolából.

A földmívelésügyi miniszterium 66666/913. szám alatt egy igen fontos rendeletet adott ki, hogy mi módon szerzendők be a facsemeték az állami faiskolából. A rendeletet az alispán a vármegyei „Hivatalos Lap” t. hó 10-én megjelent 29-ik számában tette közzé. Mi pedig kivonatossan közöljük, mivel közérdekű:

A gyümölcsfák, gyümölcsoltványok, gyümölcstermőcserjék, vadesegeték, diszták, diszcserjék, szemzohajtások és oltóvesszők engedélyezése iránti kérvények közvetlenül a miniszterhez nyújtandók be.

Esetleg benyújthatók az állami faiskoláknál és kertészeti telepeknél, valamint a miniszteri kirendeltségeknél (Munkács, Zsolna, Marosvásárhely, Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár) is.

A kérvények benyújtási határideje július 31. A később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

A szemzohajtások és oltóvesszők engedélyezése iránti kérvények benyújtására ez a határidő nem vonatkozik s ezek a kérvények esetrelétre nyújtandók be és külön fognak elintéztetni.

A kérvények egy koronás bélyeggel látandók el s a kérvényben pontosan fel kell tüntetni a folyamodó nevét, állását vagy foglalkozását, lakását (vármegye megnevezésével), utolsó postát és vasutállomást, továbbá kért oltványoknak gyümölcsnem és darabszám szerint való felsorolását.

A faiskolák termékeinek ára következőleg van megállapítva:

a) az I. osztályu alma-, körte-, szilva-, cseresznye, meggy-, dió- és berkenye oltványok, továbbá a kiültetésre alkalmas gyökérnemes facsemeték ára darabonként 80 fillér;

b) ugyanezen gyümölcsnemekből a II. oszt. oltványok és gyökérnemes facsemeték darabonként 40 fillér;

c) az I. oszt. kajszin- és őszi-baraczk, birs- és mandula-oltványok darabonként 60 fillér;

d) a II. oszt. kajszin- és őszi-baraczk, birs- és mandula-oltványok darabonként 30 fillér;

e) 2—3 éves törpe gyümölcsoltványok darabonként 80 fillér;

f) 2—3 éves alakfák darabonként 1 korona 20 fillér;

g) 1—2 évig iskolázott egres-, ribiszke- és málnadugványok darabonként 10 fillér;

h) 1—2 évig iskolázott mogyoró bujtások és sarjak darabonként 30 fillér;

i) oltóvesszők és nemző hajtások darabonként 4 fillér;

j) 1—2 éves korig iskolázott gleditschia és maclura csemeték ezre 15 korona;

k) minden egyéb gazdasági vagy diszfa és cserje 1—2 éves korig darabonként 30 fillér;

l) ugyanezekből a nemesítették darabonként 80 fillér.

Az állami faiskolákból füzduványok is osz-

tatnak ki községek, egyházak, szövetkezetek, gazdakörök, kulturális és közérdekű egyesületek részére díjtalanul, fűtelepek létesítése vagy fásítások, partkötések stb. céljaira.

A fűzdugványok kiosztása kora tavasszal történik s az erre vonatkozó kérvények az előző év végéig közvetlenül nyújtandók be.

Egyes faiskoláknak és kerti telepeknek kisebb mennyiségű szőlővessző és szőlőoltvány készlete is szokott lenni, a melyek kiosztása iránt a szőlészeti osztály, a fennálló általános szabályok értelmében külön fog intézkedni.

Elemi kárt szenvedett kigazdák részére a kiadás ingyen történik.

Az összes telepes községek lakói, valamint a szegénysorsu földművesek, továbbá a miniszteriumok és más állami és közhivatalok szolgálói és díjnokai, végül a községi és egyházi faiskolák, az utóbbiak azonban csak az anyafákul szükséges mennyiséget; a kiutalandó oltványokért darabonként 10 fillért fizetnek.

Községek, volt urbéres birtokosságok, közbirtokosságok silány legelőiken, felhagyott szántóföldeiken, továbbá az állami kezelés alatt álló erdeik vágásterületein hatósági engedély mellett létesítendő gyümölcsösök céljaira az oltványok ára fejében az árjegyzéki ár 50%-át fizetik.

Az 1879: XXXI. t. cz. 165. § a és az 1894: XII. t. cz. 13. és 14. §§-ai alapján fásításra kijelölt kopár és vízmosásos területeken létesítendő gyümölcsösök céljaira, ha azok állami kezelés alatt állanak és talajuk gyümölcsfatanyésztésre alkalmas s végül, ha a jóváhagyott fásítási terv a gyümölcsfák számára szükséges mértékben ritka ültetését megengedi, az oltványok árjegyzéki árából 75% kedvezmény engedélyeztetik.

A községek és egyházak, valamint a gazdasági egyesületek által fenntartott faiskolák részére szükséges vadeselemek a községi előjáróság, illetve az egyházi gondnokság, az egyesület elnökségének kérvényére ingyen adatnak ki.

Bogyós gyümölcsök ésogyorótövek szintén az általános kedvezmények alá esnek.

Ha elemi kárt szenvedett kigazdák ez alapon gyümölcsoltványoknak ingyenes adományozásáért folyamodnak, az elemi kárt igazoló hatósági bizonyítványt kell csatolni.

Figyelmébe ajánlatik az érdekelteknek, hogy ne kérjenek az egyes gyümölcsnemekből sokféle fajtát, hanem csak azokat a fajokat, melyek vidékünkön legjobban diszlenek.

A vm. Hiv. Lapban megjelent rendelet bővebb tájékoztatást nyújt, miért is azt ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

Figyelmeztetés az olvasóhoz!

A „GÖMÖR-KISHONT” előfizetési díja 1913. évi január hó 1-től egy évre 10 kor., fél évre 5 kor.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala

Személyi hírek. Dr. Fonet Gyula vármegyei főjegyző, augusztus hó 15-ig rendes hat heti szabadságidejét élvezi.

Szelezky Árpád és Lengyel Iván árvaszéki ülnökök szintén szabadságon vannak.

Dapsy József, ki egészsége helyreállítása céljából hosszabb ideig távol volt városunkból, a múlt héten jó egészségben haza érkezett.

A Győrben megtartott országos rendőrkapitányi kongresszuson Badiny Gyula városunk rendőrkapitánya is részt vett.

Veress Samu dr., a helybeli főgimnázium igazgatója a múlt héten rövidebb időre Buziásra utazott; távollétében az igazgatói teendőket Kerekes Dezső főgimn. tanár végzi.

Könyvtári tanfolyam. Loysch Ödön, a megyei muzeum igazgatója, július elsejétől Budapesten járt a nemzeti muzeum könyvtári

tanfolyamán, hogy a közel jövőben megnyíló muzeumi könyvtár és olvasóterem ügyének teljesen szakszerű, modern elrendezését lehetővé tegye.

Az erdészek köréből. Köllő Pál, a fiatal szimpatikus főerdőmérnök, ki Pékh József főerdőtanácsos helyére helyeztetett ide, már elfoglalta állását és átvette a rimaszombati kir. állami erdőhivatal vezetését, sőt a hivatalos látogatásokat is megtette.

A nyustyai kir. erdőgondnokság, mivel a gondnok sem megfelelő lakást, sem irodai helyiséget nem képes ott kapni, Rimaszombatba lett behelyezve.

A rimaszombati erdőgondnoksághoz szolgálatra Kálmán Béla kir. s. erdőmérnök gyakornok lett ide helyezve.

Török Miklós s. erdőmérnök Rozsnyóról Borgóprundba vezető erdőgondnokká, helyére pedig Göhn Emil s. erdőmérnök helyeztetett át.

Nyustya új plébánosa. A „Felső-nógrád” hozza a hírt, hogy Szokolovszky Bencze divényi esperes-plébános és r. kath. kerületi tanfelügyelő, nemsokára eltávozik Divényből, mert a nyustyai plébániához helyeztetett át.

Tanárválasztás. Lapunk múlt számában már jeleztük, hogy lapunk zártkörű történet a helybeli főgimnázium igazgató-tanácsi ülésén a latin-görög tanszékre helyettes tanári választás. Erre az állásra 8 pályázó közül a tanári kar 3 jelöltet terjesztett elő. Ezek közül az igazgató-tanács Boros József debreczeni főgimn. helyettes-tanárt választotta meg egy évi időre.

A pénzügyigazgatóság köréből. Kóbor Arnold kir. adótitst előléptetésben részesült.

Millos Virgil p. ü. irodavezető hasonló minőségben a debreczeni kir. p. ü. igazgatósághoz, helyére pedig Petrovics Jenő a temesvári p. ü. igazgatóságtól helyeztetett át.

Állatorvosi áthelyezések. A földmivelésügyi miniszter Róth Bernát m. kir. állatorvost Feledről Halmiba és dr. Zsupán Kálmán m. kir. állatorvost Móról Feledre áthelyezte.

Eljegyzés. Dr. Röchlitz Zoltán, a rimaszombati egy. prot. főgimnázium kitünően képzett tanára, aranyifjúságunk népszerű tagja, f. hó 19-én tartotta eljegyzését Sátorlajuhelyen Cserép Máriaival, dr. Cserép József budapesti egyetemi m. tanárnak nagyműveltségű leányával. Az eljegyzésen városunkból résztvettek: dr. Veress Samu, Holéczy Miklós és dr. Wallentiny Dezső a feleségével.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szepesi Géza volt rozsnyói katolikus főgimnáziumi igazgatót, a premontrei rend főszámvevőjét, a kassai királyi konviktus kormányzójává nevezte ki.

Erdészek tanulmányutja. A magyarországi erdőéri szakiskolák igazgatói Zachar István m. kir. erdőfelügyelő vezetése alatt a folyó hó vége felé Gömörbe érkeznek, hogy itt az Andrássy Géza gróf, Coburg herceg és Dobsinaváros erdősírtési munkálatait tanulmányozzák.

Halálozások. Czirbesz József Coburg hercegi balogvári uradalmi főintézőt szomorú gyász érte, amennyiben édes atya: id. Czirbesz József gölniczbányai földbirtokos f. hó 11-én életének 86-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 13-án ment végbe nagy részvét mellett Gölniczbányán.

Pály Géza ragályi uradalmi tisztartó t. hó 11-én hosszas szenvedés után 63 éves korában a miskolczi szanatoriumban jobblétre szenderült. Benne a hűség és becsületesség ritka típusa dőlt ki az emberek közül. Nyugodjék békében.

Főpásztori körlevél. Megjelent Balás Lajos rozsnyói püspök idei VII. számú főpásztori körlevele, a melynek latin részében némely vallásos szokások ügyében közöl utasításokat. Közli továbbá a közoktatási miniszter rendeletét a tanítói illetmények új rendezéséről az 1913. XVI. t. cz. alapján. Közvettes egy közérdekű közigazgatási bírósági döntvényt s egy másik határozatot arról, hogy a mise-alapítványok kamatai mentesek a községi pótdától. A papi lelkigyakorlatokat az idén augusztus hó 25-29. napjain az átalakítási munkák miatt nem a rozsnyói papnevelőben, hanem Budapes-

ten, a jézustársasági atyák házában tartják meg. Megalakult a papi betegsegélyző egyesület intéző bizottsága. Szól a lelkészi korpótlékokról s a segédlelkészi pótlékokról. Egyházzenei tanfolyamot hirdet. A gömörmezei templomokban a nyár folyamán miniszteri megbízásból tanulmányozzák a műemlékeket. Iskolai bizonyítványlapokról intézkedik s néhány jó könyvet ajánl és személyi változásokat közöl.

Adomány a nyomorékoknak. Lévai Izsóné ruhaneműeket adományozott a nyomorék gyermekek részére. Az elnökség ez uton köszöni meg az adományt.

A megyei muzeum ujdonságai. Megyei muzeumunk az orsz. szépművészeti muzeumtól és a felügyelőségtől újabban a következő Ferenczy szobor mintákat kapta gipszből talapzattal ellátva: Széchy Mária, Wesselényi, Schodel Rozália, Mátyássy József, Fáy András, Ferenczy saját képmása, Kazintzy Ferencz. Az orsz. képzőművészeti társulat pedig Rudnay: „Az anya” című képét ajándékozta a muzeumnak. A nyár folyamán több értékes műemléket fognak a muzeum részére megszerezni.

Tanítói gyűlés. A várgede—kishonti egyesített esperesi tanító-kör f. hó 15-én tartotta rendes évi közgyűlését a várgedei róm. kath. elemi népiskola tantermében. Jelenvoltak az egyházi főhatóság képviselőiben Ridilla József kerületi tanfelügyelő, a világi hatóság részéről Gömörvármegye közszertetben álló kir. tanfelügyelője: Pogány István, valamint számosan a két esperesi kerület papságából. Elnök a gyűlést megnyitván, üdvözlö az egybegyűlt tagokat és vendégeket. A gyűlést azután Ridilla József főesperes ur a maga részéről is megnyitottan nyilvánította s miután ő is köszönetet mond a kir. tanfelügyelőnek részvételeért, mély értelmű elnöki megnyitót tartott. Prófétai lélekkel rámutatott e kor fiatalságának rettenetes erkölcsi romlottságára; míg az iskolába jár a gyermek — ugymond — mint személynét őrzi, oktatja a tanító növendékét, úgy vigyáz reá, mint egy nagyon lelkiismeretes kertész a növendékfára s mikor már ott áll előtte a kész nemes fácska, Istenbe vetett bizalommal küldi őt tanítója az élet útjára, mert azt hiszi, hogy már mindent, minden szépet és jót ráedzett az ő egyéniségére, de keservesen csalódik, mert egy-két év leforgása alatt a gyermek, a gonddal ápolat fácska, ime rossz hajtásokat hoz, sem szüleit, sem tanítóját nem becsüli többé s az anarchiát megközelítő önteltséggel lépked azon az uton, mely a büntető törvénykönyv paragrafusaihoz hozza őt találkozásba. Azután kéri a tanítókat, hogy minden akaratukkal hassanak oda, hogy ifjúsági egyesületekbe tömörítsék az ifjúságot és mentsék meg őket a hazának, az egyháznak. Azután Jókői Emil forgácsfalvai tanító értekezett a gyermekek idegességéről, Rajner Károly olvasta még fel értekezését, amelyért a közgyűlés nagy köszönetet szavazott neki. Az indítványok be-terjesztése és elfogadása után a Hymnusz elének-lésével a gyűlés véget ért. — Délben a várgedei fürdőben társas-ebéd volt, mely alatt egymást érték a felköszöntők.

Zivatarok, felhőszakadások. Szinte a bibliai Noé apánk idejét juttatja eszünkbe az idei nyár eddig lefolyt ideje, annyira megnyitk az ég csatornáit. Zivatarok, felhőszakadások, áradások járják országszerte. — A mi vidékünk is kapott eleget a vízből, úgyhogy rozsdá, ragya mutatkozik is már bőven és az éres késik, de mi még nem panaszkodhatunk, mert a Rimánk eddig nem vetemedett arra, hogy elöntse a völgyet.

Pör a sajjögömöri Mátyás-szobor miatt. Budapestről vettük a következő hírt: „Az oly szépen sikerült sajjögömöri Mátyás király álló ércszobra, mely tavasz óta készen áll egy pesti öntödében, szomorú sorsra jutott. A sajjögömöri szobor bizottság ismételt figyelmeztetés dacára nem akarja kiváltani a szobrot az öntödéből. Az ércöntő pénzéhez szeretne jutni s emiatt tudomására adta a szobor zseniális készítőjének: Holló Barnabásnak, ha augusztus 1-ig ki nem váltják a sajjögömöriek a februárban elkészült szobrot, a művészt beperli. Holló Barnabást, ki a szobor készítését potom áron vállalta el, ugyszólván ingyen mintázta meg, mélyen bántja, hogy a szükebb hazájában, Gö-

mörben a szobor ügye ennyire jutott. Elhatározta, hogy a szobrot sorsára hagyja és a leleplezésen nem jelenik meg.

A kishonti ev. tanítók gyűlése.

A kishonti ev. tanítóegylet f. hó 15-én tartotta évi rendes közgyűlését Rimaróhón az ev. templomban, melyen Bihary István s. tanfelügyelő is részt vett. Mint vendég megjelent Farkas odaváló ág. ev. lelkész is. Pontban 9 órakor d. e. kezdődött meg az ülés, melyet ének és ima után Lipták Endre egyleti elnök velős beszéddel nyitott meg; fennállásának 127. évfordulóján áldást kért a Mindenhatótól, hogy az egyesület szelleme, tagjainak ambíciója továbbra is a hazaszeretet és egyházhűség jegyében álljon. Üdvözölve a vendégeket, elnöki magvas jelentését köztetszéssel fogadták s ebből kifolyó indítványaira elhatározták, hogy a szerencsétlen végzetű dúsai tanítónak Faluba Andornak emléke az egylet jegyzőkönyvében megörökíttessék s gyászoló özvegyének részvét küldessék. Ugyancsak elhatározták, hogy az egylet érdeműs főjegyzőjének Kiss István oszgyáni tanítónak az egylet kötelékéből történt kilépte folytán lakadatlan szorgalma, munkaszeretete jegyzőkönyvbe foglaltassék. Veszített eszerint az egylet két tagot; nyert egyet: Engler András klenőczyi h. tanító személyében. A 16 pontból álló tárgysorozat kiemelkedőbb pontjai: Urbán Gusztáv rimaszaluzsányi tanító tanítása, Breuer János „A nevelés eszközei” cz. értekezése, melyet Frenyo Dániel bírál meg talpraesetten. Ajánlás történt a Zsedényi-téle ösztöndíjra is. Első helyre Gallo Gyula várgedei, másodikra Mikulás János klenőczyi, harmadikra Farkas József rimaszaluzsányi kartársat ajánlották. A zsinatra küldendő tanítóképviselőt egyhangulag Lipták Endre személyében állapították meg. A jövő évi közgyűlést Rimabányán fogják megtartani. Legutolsó pont a tisztújítás volt. Lipták elnök ugyanis megrongált egészségére való tekintetből elnökségéről leköszönt. Elnökké Frenyo Dániel nyustyai, alelnökké Kicsiny Pál klenőczyi, főjegyzővé Breuer János rimaróhói, aljegyzővé Gallo Gyula várgedei tanítót választották meg. Amennyiben a távozó elnök tanítói működésének 25. évét töltötte már be, Kicsiny Pál köszönte meg lelkiismeretes működését; tiszteletére az egész tanítói kar letényképezte magát. Ezután az ülés berekesztetett. Gyűlés után közebéd volt, melyen több toaszt hangzott el.

Katonák átvonulása. A losonczyi tüzezred július hó 21-én — holnap hétfőn — városunkba érkezik s innen 22-én (kedden) tovább vonul Tornalján át Rozsnyó felé, innen pedig Kassára mennek gyakorlatozás céljából.

Anna-bál Várgedén. Július hó 27-én tartják Várgede-fürdőn az idei Anna-bált kabaréval és fényes kivilágítással kapcsolatban. A kabaré műsora: „Tót táncmester” vig monológ és „Valami hibája van” vigjáték 1 felvonásban. „Szeretem a férfiakat” vig monológ. A kabaré kezdete este 8 órakor, a tánc pedig már délután félőtkor kezdődik. Belépő-díj személyenként 1 korona 50 fillér. A tiszta jövedelem fele a várgedei szegény iskolások fölruházására szolgál. Éjjel 2 órakor külön vonat áll díjtalanul a közönség rendelkezésére.

Pályázat. A rimaszombati kir. törvényszék elnöke pályázatot hirdet a nagyrőcezi kir. járásbírósnál üresedésbe jött albirói állásra. A pályázat határideje a hirdetésnek a hivatalos lapban harmadszori megjelenésétől számított két hét. A későbbben érkező kérvényeket nem veszik figyelembe.

Ménselajtezés. A rimaszombati méntelep osztálynál az állami mének selejtezése f. hó 31-én fog megtartatni.

Szőlői mulatság. A múlt vasárnapról mára halasztották a Szarvas-hegyen a szőlőbirtokosok mulatságát, a melyen pörkölt és bor mellett kedélyes estét töltenek el a résztvevők.

Apolló színház. Falragaszokon értesítették a közönséget, hogy ma megnyílik az Apolló mozgatókép színház új szezonja és rezgés nélküli képekkel mulattatják a résztvevőket jó szellőztetés mellett.

Nem lesz népfelkelő jelentkezés. A honvédelmi miniszter egy rendeletet bocsátott ki, mely szerint az idén nem kell a népfelkelőknek jelentkezni.

A gőzfürdő zárva lesz. Holnaptól kezdve a helybeli gőzfürdő 14 napon át kazáncsere miatt zárva lesz. A munkálatok befejezése után az újra való megnyitás falragaszok és hírlap útján fog a tulajdonos által a közönség tudomására hozatni.

A miskolci m. kir. állami fémipari szakiskola folyó évi szeptember hó 1-én kezd meg 2-ik évi működését. Az iskola célja elméletileg és gyakorlatilag képzett segédnek nevelése. A tanulók felvétele a 12 éves életkor betöltéséhez, kifejtett testalkathoz, előképzettség tekintetében pedig legalább a középiskola 2 osztályának vagy az elemi iskola 6 osztályának sikeres elvégzéséhez van kötve. A felvételt kérelmező tanulók az igazgatósághoz címzett, bélyeg nélküli kérvényüket legkésőbb augusztus hó 1-éig adják be. A kérvény mellékletei: születési bizonyítvány, az atya vagy gyám beleegyezését tartalmazó nyilatkozat, újraltatási bizonyítvány.

Kirabolt szövetkezet. A „Hangya” szövetkezet ajnácskői fiókját vasárnapra virradó éjjel kirabolták. Azt hiszik, hogy a betörést a falu határában dolgozó aratók követték el. A csendőrség a gyanúsítottak közül többet letartóztatott.

Felvétel a rozsnói bányaiskolába. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Borsod-Gömöri osztálya közhírré teszi, hogy a rozsnói bányaiskolán f. évi szeptember 2-án veszi kezdetét a harmadik két éves tanfolyam. A bányaiskolába csak oly bányamunkások vehetők fel, kik magyar állampolgárok, magyarul beszélnek, olvasnak, írhatnak, az elemi iskola számtan anyagában jártasak és mindeme képességeket a bányaiskola felügyelő-bizottsága előtt tartott felvételi vizsgán igazolják, továbbá hitelesen igazolják azt, hogy legalább egy éven át bányamunkával gyakorlatilag foglalkoztak. Felvételi vizsga alól felvannak mentve azok a bányamunkások, kik a középiskolának vagy ezzel egyenrangú más intézetnek legalább 4 osztályát végezték s ezt hiteles bizonyítvánnyal igazolják. Felvételért folyamodók kötelesek sajátkezűleg írt folyamodványukat azon vállalat útján, melynek szolgálatában állanak, a „Bányaiskola felügyelő-bizottsága Elnökségéhez Rozsnyó” f. évi aug. hó 15-ig benyújtani. A folyamodványhoz csatolandó okmányokról s egyéb tudnivalókról az igazgatóság ad részletes felvilágosítást.

Szemgyógyintézet van Miskolcson.

A dobsinai jégbarlang bérlete. A „Szepesi Lapok”-ban olvassuk, hogy a világhírű „Dobsinai Jégbarlang” s az ahhoz tartozó nyaralótelep hosszú lejáratra bérbe adatik. Dobsina r. t. város a tulajdonát képező „Jégbarlangi nyaralótelepnek” fejlesztését tartván szem előtt, e célból a világhírű „Dobsinai Jégbarlang”-nak, az ahhoz tartozó nagyvendéglőnek, fürdőnek, turistaháznak, korcsmának, elektromos telepnek, erdei parknak, valamint a telep összes tartozékainak hosszú lejáratu hasznóbérbeadását határozta el. A hasznóbérlet tartama 25—50 évig terjedhet. Kívánatosnak tartja a város mindenekfelett egy minden kényelemmel berendezett modern szállónak felépítését, továbbá egy kisebb, de modern fürdőnek s egy új nyaraló villacsoporthoz létesítését, mely építmények a vállalkozáshoz fűzött kalkulációk szerint, vagy mind, vagy részben a hasznóbérlet által építendő fel, megjegyezve, hogy a nyaralótelepnek fenyegetéssel s hegyekkel övezett fekvésénél fogva az építőanyagok kedvező körülmények között és előnyös árban szerezhetők be. — Az építkezésre fordítandó beruházások összege minimálisan 200000 koronában állapítatik meg s a bérlet lejártával az összes beruházások minden kártérítési igény nélkül Dobsina r. t. város tulajdonába és birtokába szállnak vissza. Az évi hasznóbér összegét évtizedenként progresszív emelkedő arányban óhajtják megállapítandónak, mindazonáltal azon megszorítással, hogy az évi bérösszeg az első tíz évben legalább 12000 korona legyen. Az érdeklődő és pályázni óhajtó vállalkozók a hasznóbérlet feltételeire vonatkozóan Dobsina r. t. város polgármesteri hivatalánál tárgyalhatnak, hová a pályázatok legkésőbb f. évi november hó 30-ig benyújtan-

dók. Dobsina r. t. város fentartja magának a feltétlen jogot a beérkező ajánlatok között szabadon választhatni, sőt a beérkezett ajánlatoktól esetleg egészen el is tekinteni. — Nem zárkózik el a város e jégbarlang és a hozzátartozó telep esetleges eladásától sem, miért is ajánlatok a jégbarlang megvétele tárgyában is beadhatók.

Leányinternátus. Folyó évi szeptember 1-én Kassán leányinternátus nyílik kizárólag jobb családból való zsidó leánykák részére, hol a gyermekek vallásos szellemben való nevelésre, finom modor elsajátítására és szeretetteljes bánásmódra számíthatnak. — A szülőknek módjukban van Kassa sokféle iskolájából tetszésük szerint választani, ezenkívül zenei kiképzést és idegen nyelvek tanítását az internátus rendelkezésére álló kiváló tanerők szolgáltatják. — Mint-hogy gyermekek csak korlátolt számban vétetnek fel, ennél fogva csak oly megkeresések jöhetnek figyelembe, melyek SCHWARCZ FÁNNY urnőhöz Nyirgyulajba még július hóban intéztetnek.

Polgári fiu- és leányiskola Poprádon a Magas-Tátra alján. Orvosilag ajánlott hely. Évi tandíj 40 korona. Német családnál olcsó és kifogástalan ellátás kapható. — Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál: HORN JÓZSEF igazgató. 1—*

A kóbor cigányokról. A budapesti lapokban olvassuk, hogy Pécsen érdekesen fogtak ki a kóbor cigányokon. Egy csapat kóborló cigányt a városi fertőtlenítő intézetben erős, átható szagú baczillol oldattal megfertőtlenítettek, de a kocsijukat és holmijukat is alávetették ugyanannak a műtétnek. Így azután közegészségi szempontból is fontos dolgot műveltek, hogy a kóborló fertőző betegségeket ne hordozzanak szerteszét, de meg közbiztonsági szempontból is hasznos a bepermetezés, mert így messziről megérezik a karaván szagát és ha valahol valami tilos dologban jártak, az illatukról könnyen fölismerhetők. Félnék is ettől a fertőtlenítéstől Fárao kóbor népei, mint az ördög a tömjénfüsttől.

CSARNOK.

Dal a boldogságról.

Huszonnolcz éve már,
Hogy Gömörben lakom,
Boldogan, vidáman
Folyt le minden napom.
Igaz, hogy a hónap
Közepe felé már,
Alig volt a házban
Néhány kopott dénár!

De ez közönséges,
Mindennapi eset,
Ez a fátum sok más
Urral is megesett.
Igy lamentálásra
Egy csepp jogom sincsen,
Kincset mindenkinek
Nem adhat az Isten!

Ám, ha kevés volt is
Havi fizetésem,
Nem panaszkodhatott
A kis feleségem.
Mert bár tollas kalap
Nem jutott-fejére...
Büszkén tekinthetett
A sok csemetére!

Ennél pedig kell-e
Teljesebb boldogság?...
Asztalunkról soh' sem
Hulltak le a morzsák!
S így nem illethetett
Senki ama váddal,
Hogy bizony leéltük
Napunk' tékozlással!

Ha Lipcsei uram
Déltre harangozott,
Éttermünkben izes
Babesuspájj fogadott.
Ebéd után bátran
Elhíhattuk volna,

Hogy résztünk volt holmi
Zsiros disznótorba!

Bor csak ritkán került
A kezünk ügyébe,
No, de annál nagyobb
Módunk volt a vízbe!
Hittük rendületlen,
Hogy a jó Ég minket
Két lábunk daczára
Hüllőknek teremtett!

Egyébiránt régen
A szent bibliából
Tanultam, hogy Noé
Szürsölt a nektárból...
Mikor aztán félre
Állott a sapkája,
Kinevette szépen
Az egész családja!

No, dehát engemet
Ki soh' sem nevettek,
Hálát adok ezért
Böles minisztereknek,
Ki a fizetésem
Olyan szűkre szabta,
Hogy feszesen állott
Fejemen a sapka!

Ennek köszönhettem
Tán a karriérem,
Amit a családi
Életben elértem!
Anyjukomnak ugyan
Más a véleménye...
No, de nem firtatom,
Még megszidna érte!

Lakásom is jó volt,
Sok kényelmet szerzett,
Mutatja, hogy mindig
Hurczolkodnom kellett.
Ha én fel nem mondtam,
Hát akkor a gazda
Negyedkor a házbért
Jól felstájerolta!

Elmondhatom tehát:
Mióta itt lakom,
Örömben, jólétben
Folydógtál a napom...
Igaz, hogy a „jóból“
Annyi volt a részem,
Hogy huszadikán már
Soha sem volt pénzem!

Paal Gyula.

Sic itur ad astra!

— Irtta: CROATUS. —

20

Nemecska Laczi szobájában az íróasztal mellett ül Mérey Kálmán és ir. Másol. Ez a fiú az írásművészet tetőpontján állott. Nem volt az a kézirat, amit ő ne tudott volna utánozni. Ha diáklapot szerkesztettek, őt fogadták meg a litográfírás irnokának. A tintákkal is ismerős volt. Passziója volt, hogy különböző láthatatlan írásu tintákat készített, amelyek csakis az ő általa ismert keverékekkel voltak láthatóvá tehetőek.

Zalay Laczi elkészült a cikkel, Nemecska Laczi elvégezte a feladatát Kálmánnal, aki most Árpád írásával másolja a cikket. Egy-egy mondat után megáll és gondolkodik. Hol hangosan, hol magában:

Ismét visszatérhetek tehát a szép, bohém élethez. De jó is lesz!

Már egészen eltespedtem ebben a stréber-ségben. Minden tagom szabadság után vágyik.

Lerázom a kötelesség, emberi számárságok jármát és élni fogok.

Élni fogom a tavasz mámoros életét, az ifjúságét.

Eltaposok mindent, amely ehez a meddő időhöz fűz, mialatt javultam.

Érzem, hogy szabadulnak föl elgémberedett, elzibbadt tagjaim.

Lángot vetnek bennem a vad, tomboló vágyak, örülni akarok.

Minden él körülöttem, mámorban ég és gyönyörbe ful, csak én legyek száraz, mint a pergament?

A ára igaz, hogy nagy.
Elárulni a legjobb ifjut.

Nevetséges! Hiszen én mitsem tudok a do-logról.

Én csak egy szívességet teszek barátaimnak.

Azt sem tudom, mit akarnak velem.

Semmi közöm az egészhez.

Engem nem terhelhet a vád.

De azért mégis, hogy magamat majd tisztázhassam és ha Árpádnak valami nagy baja történik, megmenthessem, hát egy kicsit majd fölhasználom a tudományomat.

Erre Kálmán a kéziratot keresztbe fektette és egy másik tintával, másik tollal pár sort irt reá. A tinta előbb zöldes fényt vetett, azután színe teljesen eltűnt a papírról. Kálmán az ablak felé fordította, úgy sem látszott. Megelégedetten tette borítékba az iratot, de előbb gondosan eltette a titkos tintaüveget. Vette a kalapját és félóra mulva már ott fogadta a fiuk mézes-mázos dicséreteit a félreeső budai kávéházban.

Azután leült kártyázni. Szerencséje volt. Három koronát nyert.

* * *

A cikk óriási feltűnést kellett. Jól volt megírva, a lap gondoskodott róla, hogy előnyös helyre kerüljön. A tanári karban rettentő volt a megbotránkozás. Igazságtalan vádak egész halmazát szórta fejükre a cikk. Kis gyöngéik, hibáik százszoros perspektívában tűntek föl a közönség előtt.

A közönség is szörnyen föl volt háborodva. Az intézet kitűnő pozícióját, elsőrangú voltát, mindenki ismerte, köztudomású volt, hogy a tanári kar minden tagja híres ember, nagynevű tudós. S a vakmerőség! hogy nevét nem röstelli kitenni a szerző! Egy hetedosztályos gimnazista! Szörnyűség!

A tanárok mindjárt eleinte megütköztek a néven. Surányi Árpád! De hiszen mindenki tudja, hogy ez az ifjú a legelső tanulója az intézetnek. Hihetetlen! És mégis úgy van! Hisz ott a név!

A tanári karhoz, az igazgatósághoz tömegesen érkeztek a részvétiratok. A legelőkelőbb lapok tárgyalták a szenzációs esetet. A közvélemény teljes részvéte a pellengére állított tanárok mellett s a vakmerő, arczátlan, fegyelmetlen ifjúság ellen nyilatkozott meg. A részletvélemények persze különbözők voltak. A középiskola barátjai a botrányt teljesen a szerző személyének tudták be, a középiskola ellenségei a rossz nevelés következtetésének tartották a me-renyletet.

Hát még mikor a tanári kar energikus védekezése megjelent egyik legelőkelőbb lap hasábjain! A diákok elleni ellenszenv óriási mérveket öltött. Villamoson, kávéházakban, színházakban, mindenütt a botrányról tárgyaltak. A gimnáziumból kitóduló ifjúságot esőselék várta és a gúnyszavak egész záporával illette. A rendőrségnek kellett a rendet fönntartani.

Vagy egy hónapig tartotta igazgatóságban helyel-közzel az egész ország, első sorban pedig a főváros népét a szenzáció.

* * *

Az intézet disztermében folyik a nagy valatás. Hosszu asztal mellett ül az egész tanári kar. A falnál sorban áll a hetedik osztály. Mind meg van illetődve, csak egy pár arczon látszik egy bizonyos megelégedettség. Tervök pompásan sikerült.

Az igazgató kérdegeti Árpádot. Az ott áll az asztal előtt fölemelt fővel, büszke állásban és ártatlanul szemébe néz bírójának.

— Tehát fiam, itt hiába minden tagadás. Minden jel, a tanuk egybehangzó vallomása, arra mutat, a tettet Ön követte el.

— A jelek arra mutattak, igazgató ur, ez igaz. De kérdezze meg igazgató uram mindazokat, akik itt engem ismernek, hallottak-e ők engem bárhol, bármikor hazudni?

A tanári kar és a fiuk együttes morrajja ez volt:

— Soha!

— És én, igazgató ur mindenre, ami előttem szent, esküszöm, hogy a cikkről tudomásom se volt soha!

— Sajnálak fiam, de én csak a dokumentumok alapján ítélhetek. Ime, Kendey Arisztid azt állítja, hogy ön beszélt vele tervéről...

— Arczátlan rágalom!

Beneday Siegmund látta a kéziratot önnél.

— Galád hazugság!

— Es Nemecska László önnel találkozott, amikor a szerkesztőségbe ment a cikket leadni.

— Ezek ellen a gyalázatos rágalom ellen én védekezni nem tudok. Csak egyet kérek. Hozassa el igazgató ur a kéziratot a szerkesztőségből. A kézírásból majd rájövünk a gazságra!

Az egész terem föllélegzett. Nem volt egyetlenegy a tanárok, a fiuk között, aki a rágalom elhite volna. Mind örültek az eszmének. Három fiú ment el a kéziratért az igazgató levelével. Egy óra mulva visszatértek. Pecsétes borítékban hozták az iratot. Minden arcz örült, mosolygott. Mégis kiderül hát az igazság. A kézírás! A kézírás!

Az igazgató föltöri a pecsétet, minden tanár és Árpád odapillant és azután Árpád megtánorodik, feje mellére hanyatlik, úgy áll ott, mint egy igazi gonosztevő. Most már mindenki hisz a vádnak. Az ő saját kézírása volt! A tanárok fagyosan hallgatnak. Az igazgató megszólal:

— Kedves fiam, szomorú tény előtt állunk. Mikor egy ifjú, kit Isten óriási talentummal áldott meg, a romlás útjára lép. Mindenki azt hitte róla, hogy előre halad, de benne a bűn daemona győzött. Elkövette a legnagyobb hálatlanságot tanárai iránt, konokul letagadta gaztettét és hamisan esküdött. Súlyos bűn ez, tanuljatok fiaim ebből a szomorú példából. Ön pedig elfogja venni méltányos büntetését. Pár nap mulva elkészül az ítélet. Elmehetnek!

Árpád megtörve állott ott. Megtörte a szörnyű gazság, amit vele elkövettek. Érezte a helyzet rettenetességét. És érezte lelke tisztaságát, ártatlanságát is. Egészen érzéktelenné tette a csapás. Jövője tönkretéve. Megbélyegezve kell járnia a földön, az életben, amelyre annyi fényes reménnyel készült. És mindezt ártatlanul! Ez képes egy lelket megtörni! Eddig még előtte lebegett a remény, hogy az igazság kiderül, most nincs semmi menekvés. Rajta a bélyeg, a szégyen. Ott áll mintegy megkövülve, szeméit maga elé meresztve élettelenül, amikor valaki a válára tette a kezét. Titusz volt. És akkor megindult az élet ismét a szegény fiuban. Ezek a szavak, ez a tekintet, amely ép oly hű és természetes volt, mint azelőtt, a meleg kézszorítás tudtára adta, hogy még nincs vége mindennek. A világ, a dicsőség, igen az elveszett! De ez nem minden, sőt tán ez a legkevesebb. Megmaradt neki saját tiszta ideális lelkivilága, megmaradt egypár lélek igaz, kipróbált barátsága. Lelkében még égett, sajgott a seb, de az ir gyógyító hatását már érezte. Ez a hatás egyre fokozódott, mint mikor a vihar távozó felhői mögül mind érthetőbben, világosabban, melegében tűnik elő a nap. Mikor Árpád kiment a teremből, ott volt körülötte egész társasága. Titusz példája hatott. A fiukban fölébredt a jobbik lelkiismeret szava, amely azt mondá: Nem, nem lehet és ha minden jel arra mutat is, lehetetlen! És mindannyiok lelkében fölébredt a részvét. Az igazi baráti érzélem. Egyik kezét fogta, másik átölelte, harmadik vigasztalta. S akkor Árpádot elfogta egy nagy sajtó érzélem, barátjai karjaiban elkezdett hosszán, nehezen, igazán zokogni.

* * *

Mialatt az igazgató beszélt, Nemecska Laczi mellett valaki elfehéredett és remegni kezdett. Laczi odapillant, Mérey volt.

— Szerencsétlen! nyugodtan! — sutogta a fiú kezét úgy összeszorítva, ahogy csak bírta.

— Nem, nem engedhetem. Engedj! Megmentem!

— Számár! maradsz! Csak nem árulod el magad. Veszedelemben rohansz. Vigyázz! meggyülik a bajod! — sugta Laczi, kezét úgy megszorítá, hogy a fiú fölzsizszent és szemébe nézett. Valami parancsoló, valami magikus volt ebben a tekintetben, mint mikor a szelidítő parancsol a vadnak, vagy mikor a sátn hívja daemonait. Mérey Kálmán lesütö szemét és hallgatott. Délután a fiuk közt aztán fölmelegedett. Ott nagy volt a megelégedés. A siker öröme mindannyian nehéz fejjel mentek haza. Utoljára lefekvésükben jutott eszébe Kálmánnak a dolog. Valami léha nótát kezdett füttyörészni, hogy elűzze a rossz gondolatot.

* * *

A Keleti-pályaudvar másodosztályu várótermében egy csoport fiatalember álldogál. Kettő

közülök utrakészen, a többi csak kísérő. Árpád társasága a kis csapat, Árpád és Titusz az indulók.

Azóta csak annyi történt, amennyi előrelátható volt. A jóváhagyott ítélet Árpádot az ország összes iskoláiból kitiltá. Ez a csapás már készen találta őt. Barátain kívül még négy ember volt, aki ártatlanságáról meg volt győződve: Bakonyi Bertalan, Karossa Bulcsu, Zimonyi Dávid és Potorán Milos. Első kettőnél a magyarázat fölösleges. Azok, akik Árpád ideális lelkéhez legközelebb álltak, ily galádságot róla fel nem tételezhettek. Az utóbbi kettőt pedig Titusz tette Árpád hívévé. Most látta Árpád, hogy Titusz mit ér neki. Ő gondoskodott mindenről, mert Árpád a külvilág iránt egészen el volt tompulva. Egészen természetesnek találta Titusz, hogy neki barátját követni kell, bárhova is kerül az. Erre azonban apja és Zimonyi ur beleegyezésére volt szüksége. És Titusz akkora meggyőződéssel beszélt, annyi erő volt szavaiban, hogy mindkét férfiú örömmel küldte őt. Apját, kinek ideális gondolkodását ismerjük, nem volt nehéz rávenni, Zimonyi Dávid is jobban ismerte Árpádot, semminthogy Titusz beszédje után igazat ne adott volna neki.

Titusz tudósította az esetről a zánkai papot, levele egy baráti érzelmetől égő szónoklat volt, amelynek meggyőző ereje hidegebb embereket is extázisba hozott volna, mint a jó plébánost.

Ő eszelte ki a jövő tervét. Ausztriába fog-nak menni tanulni. A hetedik osztály vizsgáit még itthon letették; hogy mindketten minden tárgyból félórásig feleltek a vizsgákon, ez azt hiszem, természetes és hogy mindketten tiszta jelesek lettek, az csak órájuk vet világot. Most ki kell menni az országból. De hová? Ausztriába, mert az van legközelebb. Wienben drága az élet. De Titusz, aki valóságos tanulmányokat folytatott, kisütötte, hogy Wien egyik szomszédvárosa, Klosterneuburg, ahol igen jó gimnázium van, közel van a császárvároshoz, olcsó hely. Mindjárt helyet is keresett; az is akadt. Az elemi iskola igazgatója vállalta el őket kosztoskól igen méltányos áron. Árpád kap pénzt hazulról, ő maga meg majd megfogja az ellátás árát keresni! Mert ez a barátság.

A búcsú Karossáéktól rövid és meghitt volt. Bulcsu bácsi kezét szorongatta az annyira szívéhez nőtt fiúnak és meghatottságtól rezgő hangon dörögte:

— Csak tiszta lelkiismeret. Aztán fölemelt fővel előre!

Lenke néni meg keblére ölelte a fiut és zokogva simogatta fejét:

— Szeress mindig minket és mi is mindig szeretni fogunk. Bizzál az Istenben, a ki egyformán földeriti napját jókra és gonoszakra!

Titusz is nehezen vált el az antikvárius házától. Az öreg zsidó könnyezett, a mikor elengedé és azt mondta:

— Gondolj vissza ránk Titusz, a kik mindig örülünk, ha visszatérsz miközénk. Az életben légy becsületes, de okos, ne vágyj a pénz után, de ne vedd el magadtól. Gondolj ránk fiam!

Most mindketten Zánkára indultak a nyarat eltölteni. Bakonyi Tituszt is meghívta, hogy lelki gyermeke igaz barátját megismerhesse. Augusztus végén aztán onnan utaznak ki az új világba: Klosterneuburgba...

A kis csoport nagyon hallgatag. Mindenkit megszállt egy borongó fájdalom, mindenki érezte, hogy mennyit vesszít el Árpádban és Titusz-

ban. A esőndet, a nagy, meghatott esőndet csak olykor törte meg egy-egy suttogó hang:

— Ugy-e sohasem felejtjük el egymást?

— A távolban is jó barátok maradunk.

— A nagy szeretet fog mindig összekötni.

— Mennyit köszönök nektek. A kik nem hagytatok el a gyalázat nehéz óráiban.

— A ki téged megismert, nem tagadhat meg.

— Nyitják már a kapukat, búcsúzzunk fiuk. Nem bírom én azt elmondani, mi az nekem, töletek elválni, csak azt mondom, fáj a szívem, fenéig keserű, a mikor töletek távozom. Áldjon meg az Isten minden jóval és ne hagyjátok el letiprott barátotokat!

Minden szemből megeredt a könny. A fiuk egymás nyakába borultak, összecsókolódtak. Nehéz volt a válás. Ugy összenőtt a lelkök, az érzelem, mely őket összekötötte, oly igaz, őszinte és nagy volt, hogy ez a válás egészen megbénította szívöket. Ugy érezték mind, hogy saját énjökből szakadt le egy darab.

A vonat lassan elindult. A két távozó barát eltűnő alakja úgy hatott a fiukra, mint egy tűnő ideávilág. Visszaestek ismét a rideg reális életbe. És ez fáj nekik.

Árpád pedig, a mint a vonat kiért a pályaudvarról, elkezdett keservesen zokogni. Az ő fájdalma volt a legnagyobb. Barátok, tervek, az életet hagyta el a robogó vonattal. Ismét közel állott a kétségbeeséshez; ismét Titusz volt az, a ki fölírta a lethargiából, a kinek biztató szemei azt mondták neki, hogy a míg önmagunkkal meg nem hasonlottunk, addig semmi sincs elveszve és Árpád belátta, hogy a kinek ilyen barátja van, annak igazán nincs oka a sirásra.

*

A Zánkán eltöltött két hónap úgy hatott Árpádra, mint a lábbadozó betegre az üdülés. A bölcs, jó plébános lelke lecsendesíté az ő viharzó bensejét. Visszaállott lelkében az egyensúly, ami alapöltétele a jó munkának. Az egyszerű, meghitt beszélgetések a legkedvesebb körben, előbbi szüleinek viszontlátása, a csendes öröme, a Balatonyidék méla hangulata visszaállítá a lélek harmóniáját. Lelke a külvilágtól elhidegedett és csak befelé élt magának és annak a kis körnek, amely lelkével annyira összenőtt. Holdvilágos, virágillatos séták barátja karján, esti csónakázások a végtelen tó tükrén, fölébresztettek lelkében egy poetikus hangot, amely már ott régen szunnyadott. A külső szégyenről mintegy megfeledkezett és saját lelkivilágát szépítette, mélyítette mindenképen. Mert neki már csak ott van élet, tehát azt kell széppé tenni. Lassanként kifejlődött benne a poetikum. Örült mindenben, ami szép, elfordult mindentől, ami szennyes. Mert amaz mikrokosmusára, ez a vele elkövetett gaztetre emlékezteté.

Hűvös szél fujt a tihanyi fok felől, csipős eső verte az utakat, amikor a két ifju bucsut vett Zánkától. Vándoréknál úgy ment a bucsuzás, ahogy az egyszerű embereknél szokott: mondanak valami naív dolgot s azután nyakába borulnak a távozonak. S ez a bucsu olyan szép, természetes és igaz! Mikor a becsületes paraszt szeméből kicsordul a könny! Nincs ennél szebb, értékesebb a világon!

Bertalan atya keményen bucsuzott. Nem szerette az érzékenykedést. Megfogta a két fiu kezét, keményen, igazan a szemökbe nézett és azt mondta:

— Menjetek és maradjatok igazak! Ha örültök, ha búbanat gyötör, első gondolatotok legyen az Isten. Akkor nem fogtok sohasem kétségbeesni s el sem bizzátok magatokat. Áldjon meg az Ur! A költségeiteket pedig én fedezem. En is igaz barát akarok ám lenni. Minden hónap végén számlát kérek. Az elsőre elég lesz ez az ötszáz korona.

Hogy borult a két fiu a nemes ember nyakába, azt elképzelhetjük. De a plébános ur nem szerette a szentimentalizmust. Nála a tetteknel kezdődik az ember:

— No, de most föl a kocsira, mert lekéstek! Szerencsés utat! Az Isten megáldjon!

Áldólag terjesztette ki kezét a pap a távozó kocsi után a nyitott kapuból. Mikor aztán eltűntek, visszafordult magányába.

Amint fölfelé rótt a csikorgó falépesőt, két könnyesepp gördült le arcán.

Biztosan esőcseppek — mormolta keménykedve, amint letörölte őket — csak azt nem értem, mióta esik sós víz az egekből?

Szerkesztői üzenet.

Sz. I. Korlát. A küldötteket köszönjük, — közölni fogjuk ezeket is, meg a régebbieket is, de mostanában sok aktuális ügyünk és igen sok kéziratunk volt.

Elsőrendű, kitünő minőségű gép-falitégla

bármely mennyiségben jutányos áron kapható

a RAKOTTYAY-féle gőztéglagyárban
LOSONCZON.

Tanulóul.

egy 13—14 éves fiu — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiu — ki írni és olvasni tud — **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **id. Rábely Miklós és Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyvkötészetébe.

Fényképező czikkek, olcsó

szivarka hüvelyek

kaphatók:

Ifj. Rábely Miklós

könyvkereskedésében

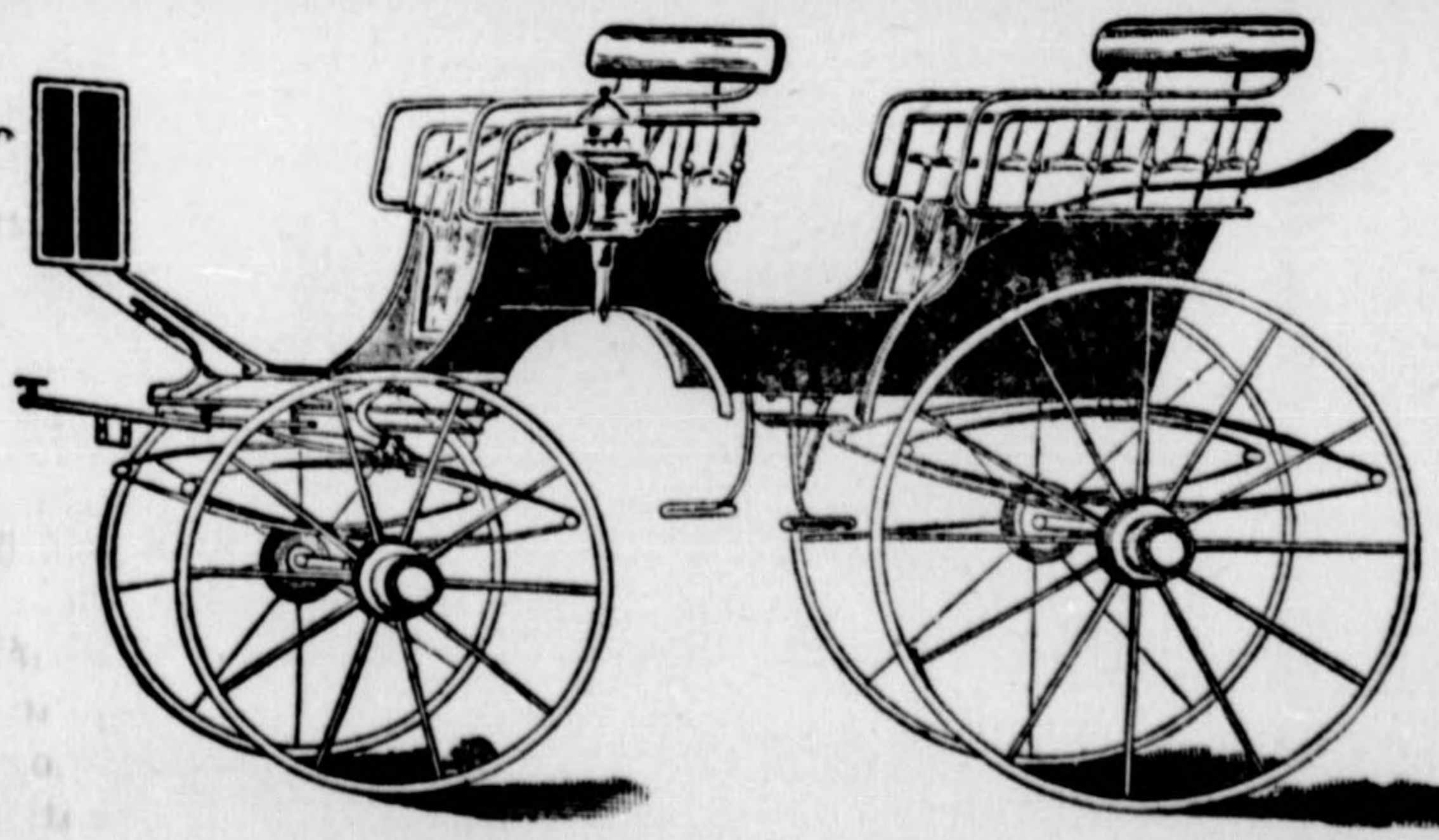
Rimaszombat, Deák Ferencz-u. 20.

DOHNÁL GUSZTÁV ≡ KOCSIGYÁRTÓ PUTNOK. ≡

Van szerencsém a kocsit tartó uri- és gazdaközönségnek tudomására hozni, hogy a 13 év óta fennálló **kocsigyártó üzletemet** tetemesen megnagyobbítottam s állandó **nagy raktártartok** a legjobb minőségű **féderes kocsikból**. — A nálam vásárolt és készített **kocsikért szavatosságot vállalok**. — Javítások a legpontosabban eszközöltetnek. — Vidéki meghívásra azonnal a kívánt helyre utazom.

Jutányos árak!!

Pontos kiszolgálás!

Árlejtési hirdetmény.

A felsőpokorágyi volt urbéreszek tulajdonát képező **korcsma** bérbeadására ezennel árlejtést hirdetek.

A korcsmahoz egy **mészárszék** is tartozik. — A kikiáltási ár 800 korona évi bér.

Bérlő tartozik a bérlet utáni állami, községi és vármegyei adókat, valamint mindenféle egyéb közterheket fizetni a bérösszegezen felül.

A bérlet 1914. évi január hó 1-étől kezdve 3 egymásután következő évre kötöttek.

Az árlejtés Felsőpokorágyon a volt urbéreszek elnökénél **1913. augusztus hó 3-án** délután 3 órakor lesz.

Bérlő az évi bért előleges télvi részletekben köteles fizetni.

Rimatamásfalva, 1913. július 17.

Garai Arnold, körjegyző.

Hirdetmény.

1216. sz. — **Jolsva** r. t. város tulajdonát képező **fürdő** 1350 korona, **Zöldfa-vendéglő** 2010 korona és **Utolsó fillér** koresmahelyiségek 900 korona kikiáltási árak mellett **Jolsván 1913. évi július hó 30-án** délelőtti 10 órakor megkezdendő nyilvános szóbeli árverésen 1914. évi január hó 1-től számítandó 3 egymásután következő évre hasznóbérbe adatnak.

Árverési feltételek hivatalos órák alatt a polgármesteri hivatalnál megtekinthetők. Jolsva, 1913. évi július hó 10-én.

Basilidesz, kir. tan. polgármester.

Eladó cséplőgép.

Egy teljesen jókarban levő 8 lóerejű gőz-cséplőgép — összes felszereléssel együtt — jutányos áron megvehető. — Községi kisgazdáknak, kik együttesen és tömegesen csépelnek, előnyösen ajánlható.

Czim: megtudható a kiadóhivatalban.

Fleischer és Társa

gépgyára és vasöntődeje Kassán, Vám-utca 11. sz.

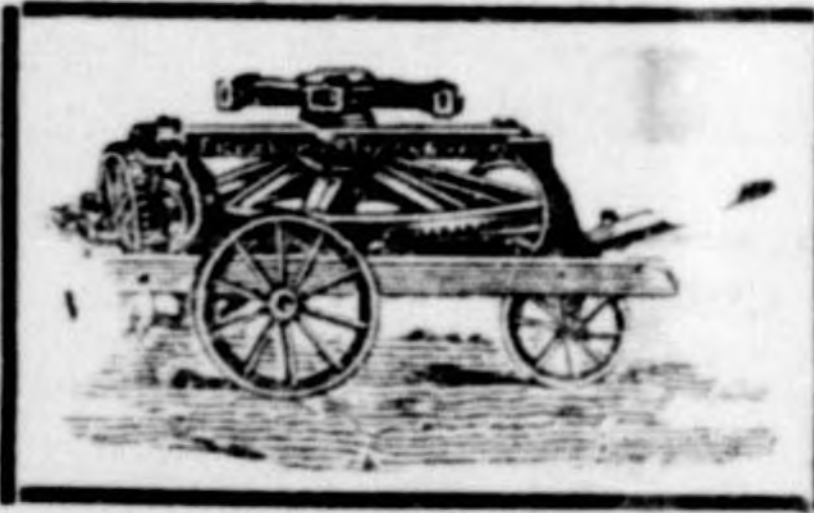
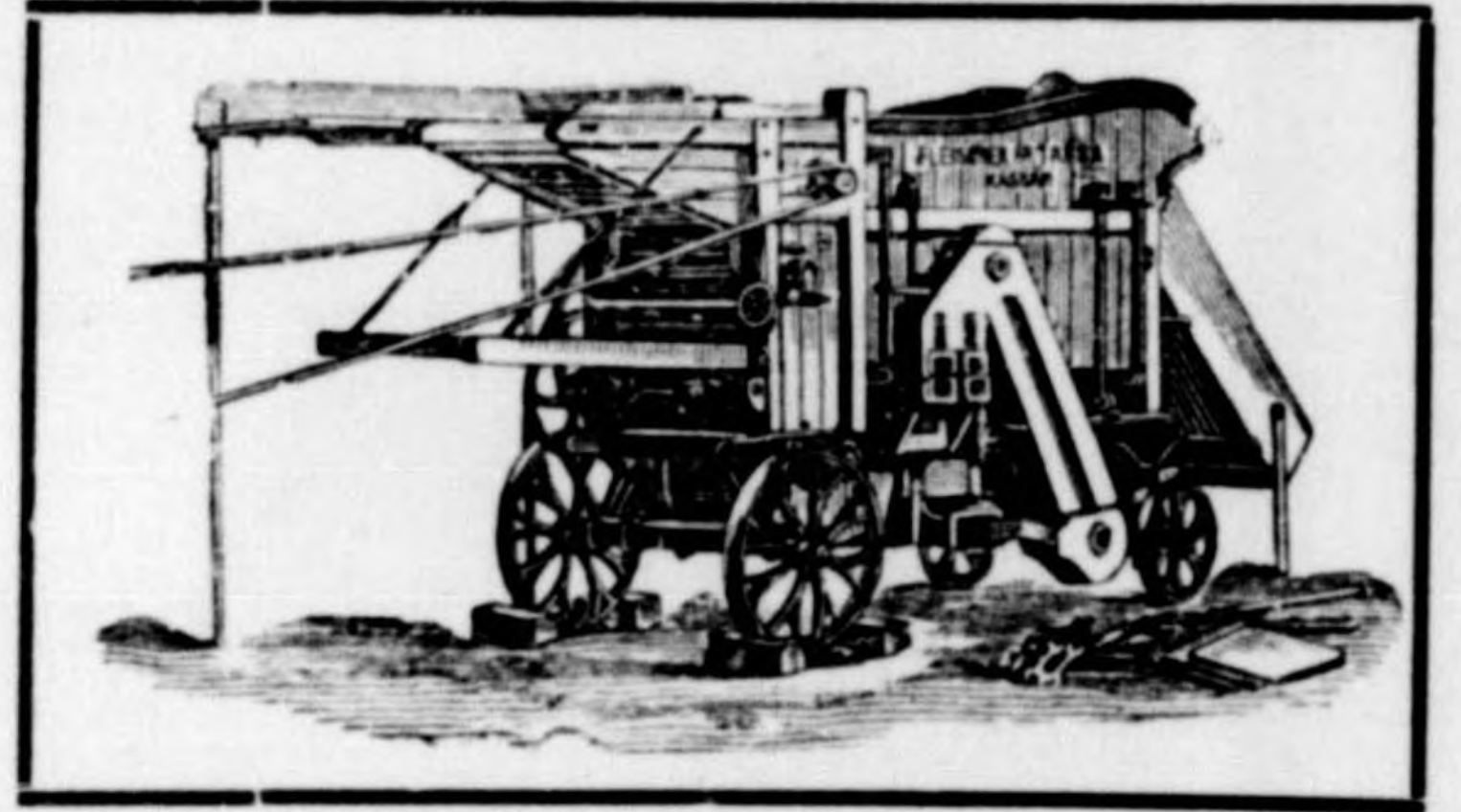
Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit a **nyári időnyre,** nevezetesen:

Cséplőkészleteit könnyű járással, járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi cséplőgépeit járgány hajtásra is alkalmazva, szalmarázó készülékkel vagy anélkül. **Backer- és magtár-rostát,** továbbá mindennemű **szivattyukat, gőzgépeket** és **gőzkazánokat, szeszgyár-berendezéseket,** mint pl. **Henze-főzőket, czukrosítókat, maláta- és burgonyazuzókat, malomberendezéseket stb.**

Gépgyárunk gyarmányainak **jelentékeny készletét** állandóan raktáron tartjuk.

Gazdasági gépeink képes, valamint öntődének gyarmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük!

Hirdetéseket

mérsékelt áron

e lap részére

elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Hirdetmény.

531. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 1911. évi 9645. számú végzése következtében dr. Ráróssy Gyula ügyvéd által képviselt a „Gömörmegyei Nép- és Iparbank” javára 600 korona s jár. erejéig 1912. évi febr. hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 2780 koronára becsült következő iagóságok, u. m.: lovak, csikók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a feledi kir. járásbíróóság 1911. évi V. 478/7. sz. végzése tolytán 600 kor. tőkekövetelés, ennek 1911. évi július hó 22-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3 % váltódíj és eddig összesen 34 korona 00 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Csizben alpereseknél leendő megtartására **1913. évi július hó 26-ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvényzikk 107. és 108. §. értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Feleden, 1913. évi július 11.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

